

Tjenestedirektivet og arbeidet mot sosial dumping

FAFO Østforum

27.03.07

Jeanette Iren Moen

Fellesforbundet kan leve med direktivet så lenge..

- direktivet ikke er problematisk for gjennomføring av en sterk lovgivning mot sosial dumping.
- regjeringen kontinuerlig evaluerer og gjør nødvendige endringer i lovgivningen.
- regjeringen er en pådriver i arbeidet med å sikre godt myndighetssamarbeid med opprinnelseslandene til utstasjonerte arbeidstakere i Norge.

LOs representantskap

- LO krever at Regjeringen foretar en grundig konsekvensanalyse av hvilke virkninger tjenstedirektivet vil få i Norge med henblikk på arbeidsrettslige spørsmål og aktuelle tiltak mot sosial dumping samt mulighetene for å løse samfunnsmessige oppgaver gjennom offentlig sektor.
- LO forutsetter at tjenstedirektivet sendes ut til ny og endelig høring etter at konsekvensanalysen er offentliggjort og før Regjeringen tar standpunkt til direktivet.
- LO krever en forsterket innsats mot sosial dumping ut over de tiltakene som er foreslått i Soria-Moria og i Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Fellesforbundet og tjenstedirektivet

- Vi er ikke mot konkurranse, men den må være rettferdig.
- Heller ikke konkurranse og handel med varer og tjenester over grensene.
- Vi er derfor heller ikke mot internasjonal regulering av handelen med tjenester.
- Økonomisk samkvem over landegrensene betyr ikke at du ikke kan ha regulering av markedet.
- Markedet må styres for å forhindre at konkurranse fører til sosial dumping og økonomisk kriminalitet.
- Utvikling av tjenstedirektivet fra at regulering skulle skje i hjemlandet til at regulering i større grad skjer i "vertslandet".

Fellesforbundets hovedanliggende

- Forbundet har ikke engasjert seg i debatten for og mot at Norge skal benytte EØS-avtalens adgang til å reservere seg mot direktivet.
- Opptatt av å påvirke direktivet ut fra en holdning om at verken vi eller fagbevegelsen ellers i Europa er tjent med et direktiv som fremmer sosial dumping.
- Forbundet har krevd/krever en sterkere lovgivning mot sosial dumping
- En sterkere lovgivning mot sosial dumping må på plass så raskt som mulig.

Retten til å yte tjenester

- Erstatte opprinnelseslandsprinsippet
- Stille krav som er ikke-diskriminerende, nødvendige ut fra tvingende allmenne hensyn, forholdsmessige (ikke gå lenger enn nødvendig for å oppnå formålet)
- Forbudte krav: forretningssted, spesiell autorisasjon, kontraktskrav for å hindre selvstendig næringsdrivende, id-kort, krav til utstyr og materiell (minus HMS)
- Men – arbeidsrettslig begrunnede krav er lovlige.
- Det samme gjelder for skattemessig begrunnede krav.
- Ved tvil går sak til EF-domstolen

Utstasjoneringdirektivet går foran tjenstedirektivet

- Norsk praktisering av Utstasjoneringdirektivet er ikke problematisk i forhold til en evt. implementering av Tjenstedirektivet i norsk lov.
- EU-parlamentets betenkning om Utstasjoneringdirektivet (26.10.06) slo fast at arbeidsgiveren kan pålegges å ha representant i vertslandet for å sikre at direktivets betingelser blir oppfylt.
- Det ble videre presisert at det er vertslandets myndigheter som skal sikre at reglene i direktiver blir fulgt.

Utstasjoneringdirektivet går foran tjensteddirektivet

- Tjenstedirektivet hindrer ikke allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtalene
- Og er heller ikke til hinder for å gjøre andre arbeidsvilkår enn ”kjernevilkårene” gjeldende for utsendte arbeidere – i tilfeller som gjelder bestemmelser om offentlig orden.
- Tjenstedirektivet gir en svært snever definisjon av ”offentlig orden”.
- Dette har konsekvenser for forståelsen av tjensteddirektivets artikkel 16 (forbudte krav), men omfatter likevel **ikke** noen form for rettslige eller kontraktsrettslige bestemmelser innenfor arbeidsrettenes område.
- Så lenge man bruker en **arbeidsrettslig begrunnelse** for at man vil beholde eller innføre nye krav og bestemmelser, er det ikke i konflikt med Tjenstedirektivet.

Skjær i sjøen?

- Utstasjoneringsdirektivet har ingen definisjon av ”offentlig orden”.
- Men siden **Utsstasjoneringsdirektivet er overordnet Tjenestedirektivet** trenger ikke dette direktivets definisjon få betydning for norsk praktisering av Utstasjoneringsdirektivet – heller ikke for nye tiltak og regelverksendringer.
- EU-kommisjonen mener flere land går for langt – og ønsker en innsnevring i nasjonale krav og tiltak?
- Fellesforbundet er motstander av en utvikling der mulighetene til å gjøre gjeldende andre arbeidsvilkår enn kjernevilkårene snevres inn.

EU-parlamentet om Utstasjoneringsdirektivet

- Mener at Utstasjoneringsdirektivet ikke hindrer medlemslandene i å stille krav utover minimumskrav for lønns- og arbeidsvilkår, som angår ”offentlig orden”.
- Motsetter seg Kommisjons snevre tolking av begrepet ”offentlig orden”.
- Oppfordrer de medlemsland som ikke har innført lovgivning om solidaransvar til å gjøre det.
- Arbeidsgiver kan pålegges å ha representant i vertslandet for å sikre at direktivets betingelser blir oppfylt – respekt for den nordiske modellen.
- Ber medlemslandene utvikle bedre definisjon av arbeider.
- Sikre bedre informasjonstilgang for utstasjonerte.

FF – om Tjenestedirektivet og tiltak mot sosial dumping

- Få hindre i Norge i forhold til etablering og tjenesteyting.
- Dagens regelverk klarer ikke å hindre useriøse aktører.
- Baserer seg på at Utstasjoneringdirektivet ikke gjelder.
- Behov for de regler vi har, forbedringer i eksisterende og flere reguleringer.
- Arbeidet med handlingsplanen må intensiveres.
- Og kontinuerlig videreutvikles.
- Sosial dumping er her nå!
- Uten effektive tiltak kan økt utveksling av tjenester over landegrensene gi mer sosial dumping.

Iverksatte tiltak mot sosial dumping

- Allmenngjøring av overenskomster med mye sosial dumping.
- Arbeidstilsynet har fått innsynsrett og påleggsmyndighet i tilknytning til allmenngjøringsvedtak.
- Overgangsreglene om tariffvilkår som betingelse for å gi arbeidstillatelse fra de nye medlemslandene.

Planlagte tiltak

- ID-kort.
- Bedre regulering av ut- og innleievirksomhet.
- Ytterligere styrking av Arbeidstilsynet.
- Plikt for oppdragsgivere å informere underleverandører om forpliktelser som følger av allmenngjøringsvedtak.
- ILO konvensjon 94 – anvendelse for kommuner og fylker.
- En eller annen form for innsynsrett for tillitsvalgte.

Fellesforbundet krever

- Solidaransvar - oppdragsgiver og innleiere får ansvar for uoppfylte lønnskrav hos entreprenør/underentreprenør og utleier.
- Solidaransvar er et særdeles kraftfullt tiltak mot sosial dumping og useriøsitet i utleiebransjen.
- EF-domstolen aksepterer slike ordninger.
- Flere EU-land praktiserer solidaransvar.
- EU-kommisjonen peker på at solidaransvar flere fordeler for utsendte arbeidere.
- EU-parlamentet oppfordrer de medlemsstater som ennå ikke har en slik nasjonal lovgivning til ”snarest å tette smutthullet”.

Fellesforbundet krever

- Gi lovgivningens definisjon av arbeidstaker et innhold som avskjærer ”falske selvstendige”/kontraktører.
- Tjenstedirektivet/EU-retten: arbeidstakerbegrepet er et nasjonalt anliggende.
- Utstasjonerte må ha yrkesskadedekning på linje med norske arbeidstakere.
- Krav om representant for tjenesteyter i vertslandet.
- Faglig innsynsrett.
- Godkjenningsordninger som stenger useriøse utleieforetak ute.

Postkasseselskap – ny regulering i tjenstedirektivet

- Skille mellom selskaper som er etablert i en medlemsstat og rene postkasseselskap.
- Tjenestetilbyder er ikke etablert i den stat hvor postkassa er.
- Det er hovedaktiviteten som avgjør hvor faktisk forretningssted er.
- Bra!

Tilsyn og kontroll

- Må ha tilsyns- og kontrollordninger som fungerer i praksis.
- Må ha effektivt samarbeid mellom statenes tilsynsmyndigheter og kontrollinstanser.
- Krever ressurser, åpenhet og samarbeidsvilje.
- Ting tar tid!
- Norske myndigheter må være pådrivere for å sikre godt og effektivt samarbeid over landegrensene.

Regjeringens politikk

- ”Regjeringen vil gjøre en grundig analyse før vi tar et endelig standpunkt til direktivet”
(Dag Terje Andersen i Dagsavisen 24.03.06)
- Sosial dumping vil ikke oppstå på grunn av tjenstedirektivet.
- Det er et problem vi allerede har.
- Regjeringen vil bekjempe sosial dumping.
- Den framlagte planen mot sosial dumping er ikke i strid med tjenstedirektivet.
- Arbeidsretten og kollektive avtaler er unntatt fra direktivet.

Fellesforbundets høringssvar om direktivet

- Implementering av direktivet må ses i sammenheng med at en sterkere lovgivning mot sosial dumping er på plass.
- Arbeidsrettslig begrunnede krav ikke i konflikt med direktivet.
- Regjeringen må forsikre seg om at lover og tiltak kan opprettholdes + at nye kan innføres.
- Norge må ikke forhaste seg men benytte fristen for implementering.
- Fagbevegelsen må tas med på råd i prosessen.

Konklusjon

- Det er bra at regjeringen vil bekjempe sosial dumping.
- Handlingsplanen mot sosial dumping må gjennomføres og forsterkes.
- Følg oppfordringen fra EU-parlamentet – innfør lovgivning om solidaransvar for lønn.
- Iverksette tiltak så raskt som mulig.
- Andre land har eller er i ferd med å gjennomføre tiltak.
- Arbeidsrettslig begrunnede krav + snusk og fanteri.
- Forsvar av Utstasjoneringsdirektivet.

Tiltak mot useriøsitet i arbeidslivet og rekruttering av Østeuropeiske arbeidstakere

- Systematisk fagforeningsarbeid for å rekruttere men også hjelpe utstasjonerte arbeidstakere som ikke er organisert.
- 2007 - Forbundsstyret i Fellesforbundet har satt av 17. millioner til rekruttering og tiltak mot useriøsitet + lokale tiltak (25 mill?).
- Utvikle samarbeid med fagforbund/foreninger i de baltiske land – lokalt og regionalt samarbeid prioriteres.
- Legge bedre til rette for fagforeningsarbeid blant østeuropeiske arbeidere i Norge.
- Informasjon, tolking, juridisk bistand, kursvirksomhet, erfaringsutveksling m.m.